

Valtuutetun valtuustoaloite

Aloitteen tekijä (valtuutetun nimi / valtuustoryhmä)

Elisa Hallapuro

Aloitteen päivämäärä

2.6.2025

Aloitteen aihe

Laajan maksuttoman ehkäisyn yläikärajan nostaminen 25 ikävuoteen

Aloitteen teksti

Sosiaali- ja terveysministeriö, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Väestöliitto ja vuoden alussa päivitetty Käypä hoito -suositus ovat kehottaneet tarjoamaan maksutonta ehkäisyä kaikille alle 25-vuotiaille. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue on tällä hetkellä yksi niistä neljästä hyvinvointialueesta, jotka tarjoavat laajan maksuttoman ehkäisyn vain alle 20-vuotiaille. Pohjois-Pohjanmaalla nuorten, alle 28-vuotiaiden osuus väestöstä on noin 36% ja alueen nuorista aikuisista suurin osa on opiskelijoita. Alueelliset erot ehkäisy- ja seksuaaliterveyspalveluiden tarjonnassa asettavat nuoret keskenään eriarvoiseen asemaan. Palveluiden saatavuus ei saa olla asuinalueesta tai varallisuudesta riippuvaista.

Matalan kynnyksen ehkäisy- ja seksuaaliterveyspalvelut tukevat nuorten hyvinvointia vähentämällä raskaudenkeskeytysten ja sukupuolitautilien määrää, samalla lisäten valmiuksia henkilökohtaisesta seksuaaliterveydestä huolehtimiseen ja turvaverkostoa nuorten kehityksen tueksi. Neuvolakäynnit ovat keskeisessä roolissa nuorten ongelmien ennaltaehkäisemisen ja seurannan kannalta, sekä luonteva paikka kertoa esimerkiksi koetusta lähisuhde- ja/tai seksuaaliväkivallasta. Ehkäisyvalmisteilla lääkitään varsinaisen ehkäisytarkoituksen lisäksi muun muassa kivuliaita kuukautisia ja endometrioosin oireita.

Kattava tutkimusnäyttö ja siitä seuranneet käytännön kokeilut ovat osoittaneet, kuinka maksuton ehkäisy tuo merkittäviä säästöjä yhteiskunnalle etenkin pitkällä aikavälillä. Nuorten hyvinvoinnin tukeminen on myös alueellinen vetovoimatekijä. Yksittäisen abortin todelliset kustannukset voivat olla yli tuhat euroa, jonka lisäksi sen kuormittavuus yksilöä kohtaan vaatii usein lisäkäsityksiä terveydenhuoltoon. Ehkäisyn hinta yhtä henkilöä kohden kustantaa keskimääräisesti 150 euroa useamman vuoden ajanjaksolta. Raskaudenkeskeytykseen päädytään lähes aina sosiaalisin perustein. Elinkustannukset, nuorten pahoinvointi ja toimeentulon haasteet ovat kasvaneet lähivuosina, jotka ovat osaltaan heikentäneet edellytyksiä itsenäistymiseen ja mahdollisen perheenisäyksen elättämiseen. Maksuttoman ehkäisyn tarve ja sen laajentamisesta saatavat säästöt koskettavat siten myös yhä enemmän yli 20-vuotiaita.

Esitän asiantuntijoiden suositusten mukaisesti laajan maksuttoman ehkäisyn mahdollistamista kaikille Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen alle 25-vuotiaille.

Aloitetta tukevat Vihreiden, (Vasemmistoliiton ja SDP:n?) aluevaltuustoryhmät.

Oulussa 2.6.2025

Elisa Hallapuro

Vastine valtuustoaloitteeseen

Lausunto/vastine aloitteeseen

Päiväys

Lausunnon antaja/virka-asema

Liitteet

Tallenna

Tyhjennä